

ВІДГУК

рецензента доктора юридичних наук, професора Собакаря Андрія Олексійовича на дисертаційне дослідження Алієвої Карини Мамедівни «Підстави та принципи криміналізації неповаги до працівника правоохоронного органу», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з права

Актуальність теми. Актуальність даного дослідження обумовлюється тим, що на сьогодні та сукупність економічних, соціальних, політичних змін, які відбулися в останні роки в Україні торкнулися практично всіх сфер життєдіяльності, надали потужний негативний вплив на нормальний розвиток і формування особистих характеристик громадян. Зокрема, ті умови, в яких Україна знаходиться сьогодні (воєнний стан), честь та гідність працівників правоохоронних органів постійно перебувають під загрозою, їх постійно намагаються дискредитувати.

Слід погодитися із авторкою з приводу того, що Україна знаходиться на шляху до становлення її як правової європейської держави. Характерною рисою будь-якої правової держави є верховенство закону в усіх сферах життя суспільства. При цьому верховенство закону неодмінно пов'язане з ефективною діяльністю правоохоронних органів. Враховуючи, що в умовах сьогоднішнього довіра суспільства до правоохоронних органів України потребує цілеспрямованого зміцнення, з метою її відновлення в Україні розпочата реформа цих органів, зокрема, створені такі правоохоронні органи як Національна поліція України, Державне бюро розслідувань, Національне антикорупційне бюро України. Така реформа потребує проведення не тільки суттєвих змін всередині цих органів, а й забезпечення ефективного захисту їх діяльності, зокрема, кримінально-правовими засобами. Стаття 189-1 КК України 1960 р. передбачала відповідальність за образу працівника правоохоронного органу у зв'язку з виконанням ним службових обов'язків, а також члена громадського формування з охорони громадського порядку або військовослужбовця у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з охороною громадського порядку, що каралось позбавленням волі на строк до двох років, або виправними роботами на той же строк, або штрафом у розмірі від п'ятдесяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Проте чинний КК України не містить не тільки норм, які б передбачали відповідальність за неповагу до працівника правоохоронного органу, а й загальних норм про посягання на честь і гідність будь-якої особи. В умовах воєнного стану Верховна Рада України звернула увагу на необхідність криміналізації посягань на честь і гідність військовослужбовців та 03 березня 2022 р. доповнила КК України статтею 435-1 «Образа честі і гідності військовослужбовця, погроза військовослужбовцю», якою передбачила кримінальну відповідальність, зокрема, за образу честі і гідності військовослужбовця, який здійснює заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії рф.

Наукова новизна положень, які виносяться на захист. *Новизна* розглянутих авторкою питань безумовна як така, що відтворює зміст суттєвих для подальшого реформування кримінального законодавства положень. Вивчення змісту дисертації дає можливість стверджувати, що сформульовані авторкою пропозиції наукової новизни за результатами проведеного дослідження є доведеними та такими, що несуть у собі низку концептуальних висновків і рекомендацій, що мають теоретичне та практичне значення. Особливо слід відмітити наступні положення:

вперше:

- обґрунтовано необхідність встановлення кримінальної відповідальності за образу працівника правоохоронного органу, який здійснює заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації;

- обґрунтовано, що однією з підстав криміналізації неповаги до працівника правоохоронного органу є лише такі прояви цієї неповаги, які супроводжуються вчиненням інших кримінальних правопорушень, зокрема, опором такому працівникові чи погрозою щодо нього вбивством, насильством або знищенням чи пошкодженням майна у зв'язку з виконанням службових обов'язків;

- запропоновано доповнення КК України статтею 342-1 «Неповага до працівника правоохоронного органу» та її власну редакцію.

Практичне значення одержаних результатів. Сформульовані та викладені в дисертації положення, узагальнення, висновки й рекомендації мають як загальнотеоретичне, так і практичне значення для науки кримінального права, кримінології та можуть бути використані в різних сферах, а також бути корисними для розроблення методики виявлення та припинення кримінальних правопорушень. Зокрема, в *навчальному процесі* – для здобувачів вищої освіти під час викладання курсу Особливої частини кримінального права, підготовці методичного забезпечення з навчальної дисципліни «Кримінальне право».

Апробація результатів дослідження. Авторкою проведена належна апробація результатів дослідження. Так, основні положення дисертаційного дослідження знайшли своє відображення у 7 наукових публікаціях, з яких: три – у вітчизняних фахових виданнях, чотири – у тезах доповідей на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних заходах.

Ознайомлення з дисертацією надає підстави для певної **загальної оцінки роботи.**

Авторкою було проведено *самостійне дослідження наукової проблеми*, присвяченій удосконаленню теоретичних та законодавчих положень в частині криміналізації неповаги до працівника правоохоронного органу. Вивчення поданих *Алієвою К.М.* матеріалів дисертації та наукових праць, дає підстави стверджувати, що нею проведено ґрунтовний аналіз теми, актуальної в теоретичному та законодавчому плані, сформульовані обґрунтовані висновки і пропозиції, що виносяться на захист. Дисертація оформлена згідно з вимогами, які пред'являються до роботи такого рівня,

відповідає *державним стандартам*. Обсяг основного тексту дисертації відповідає встановленим нормативам. Наукові положення в тексті дисертації за формою викладу дохідливі, у смисловому значенні взаємопов'язані. Структура, зміст, послідовність, взаємозв'язок підрозділів дисертації спрямовані на *реалізацію основної мети* дослідження.

Належними є *законодавча та доктринальна бази дослідження* відповідної сфери регулювання суспільних відносин. Обґрунтованість положень, сформульованих у дисертації, підтверджується якісним аналізом наявних літературних джерел. Дисертанткою досліджено кримінальне законодавства широкого кола зарубіжних країн.

Структурно дисертація складається зі вступу, двох розділів, що містять сім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Послідовність, взаємозв'язок розділів та підрозділів дисертації відповідають визначеним завданням, спрямовані на реалізацію визначеної авторкою мети дослідження. Безпосередньо зміст розділів (підрозділів) дисертації доповнюють один одного, містить результати аналізу стану наукових теоретичних досліджень, міжнародно-правових аспектів, проблем чинного кримінального законодавства, спрямовані на обґрунтування найважливіших, як на думку авторки, проблем.

Відповідність дисертації профілю спеціалізованої вченої ради. За змістом дисертаційна робота Алієвої Карини Мамедівни на тему: «Підстави та принципи криміналізації неповаги до працівника правоохоронного органу», представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії повністю відповідає спеціальності 081 «Право» (08 – Право).

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертації.

1. Однозначно підтримуючи пропозицію криміналізації неповаги до працівника правоохоронного органу, відмічаю відсутність прогнозованого виміру ефективності службової діяльності працівників правоохоронних органів у випадку встановлення кримінальної відповідальності за посягання на їх честь та гідність.

2. У дисертації відсутні дані про дослідження криміналізації неповаги до працівника правоохоронного органу в проєкті КК України, що наразі підготовлений робочою групою під головуванням академіка Юрія Васильовича Бауліна.

3. Авторкою дійсно вперше обґрунтовано необхідність встановлення кримінальної відповідальності за образу працівника правоохоронного органу, який здійснює заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації. Не зрозуміло, чи буде ця норма діяти у післявоєнний період.

На підставі викладеного можна зробити **висновок**, що дисертаційне дослідження Алієвої Карини Мамедівни на тему: «Підстави та принципи криміналізації неповаги до працівника правоохоронного органу» є завершеною працею, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачкою досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для науки кримінального права, відповідає

вимогам спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент –

**завідувач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор**

Андрій СОБАКАРЬ

Підпис засвідчую:

**Перший проректор Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ
Заслужений діяч науки і техніки України,
доктор юридичних наук, професор**

Олександр ЮНІН

